

Oulun oma poika Markku Korhonen: "SOITTAMINEN VAAN ON MUKAVAA"

Haastattelu ja kuvat: Pekka Nissilä

Kotiseudullaan musiikon työtä tekevä Markku Korhonen viihtyy Oulussa hyvin. Klarinetistin toimenkuvaan kuuluu Oulu Sinfonian lisäksi ahkeraa musiointia muutenkin. Ja kalat Lapin joista narrataan perhoilla.

Oletko oululaisia ihan alun perin?

– Joo, olen täällä syntynyt vuonna 1958. Täällä aloitin soittamisenkin joskus koulussa 60-luvulla, kun ensimmäiset musiikkiluokat tulivat kokeiluina Ouluun. Sinne pääsi jokainen, joka halusi; sinne vain ilmoitauduttiin, ei ollut mitään testejä. Opettaja pisti soittamaan, eli klarinetti tuli ihan suoraan siitä, vahingossa! Kodin taustaa ei ollut yhtään,

mutta kun olen miettinyt, mistä näitä geenejä tulee – jos niitä yleensä onkaan – niin isän puolen suku on kovasti kätevää käsistään. Siellä on maalareita ja nikkareita ja näytelmäkerholaisia. Vanhemmat kyllä kysyivät, että eikö se olisi hienoa soittaa, ja heidän ideastaan sinne musiikkiluokalle menin.

Tuliko siitä sitten ihan pääharastus nuorelle koululaiselle?

– Tuli, muut jäivät pois kyllä. Menin aika varhaisessa vai-

heessa puhallinorkesteriin; tällä alueellahan on aika voimakas puhallinorkesteritoiminta. 13-vuotiaana napsahti päässä, että soittaminen voisi olla ammatti, ja viidentoista vanhana lopetinkin koulun ja menin Oulun varuskuntasoihtokuntaan. Ne ottivat silloin soittoppilaita. Muutaman vuoden källäilin siellä, ja sitten sattumoisin sain Vaasasta orkesteripaikan. Sen jälkeen kiersin Kotkan ja Helsingin kautta

tänne takaisin orkesteriin, tarkemmin sanoen vuonna 1985.
Oliko nimenomaan orkesterimuusikkous selvää jo soittokunnassa?

– Vain jonkinäköinen "hai-rahdus" on ollut kevyen musiikin puolelle, kun aikanaan Oulun ja Vaasan vuosina kävin tanssibändeissä soittamassa. Humppaa ja sen ajan nuorisomusiikkia, mutta saksofonilla. Nyt olen torven jo myynyt pois. Orkesterissakin haetaan keik-

"Kun paikallisesti voidaan tehdä aika vapain käsin, luulen että osaston merkitys tulee jatkossa entistä tärkeämmäksi."

kamies tarvittaessa soittamaan, ja maahan on nykyisin pullolla hyviä klassisia saksofonisteja – en tiedä mistä ne kaikki löytävät töitä!

Olen viihtynyt orkesterimuusikkona, ei minulla ole muuta vaihtoehtoa ollut ikinä. Olen aika kaikkiruokainen soitettavankin suhteen; mieluisimpia ovat Sibelius – niin kuin varmaan kaikille täällä syntyneille on – ja suuret saksalaiset romantikot, sekä myös slaavilaiset Stravinskya myöten.

Onko klarinetilla jotain poikkeuksellisen vaativaa normaali-repertoaarissa?

– Ei ehkä sillä tavalla, kuin vaikkapa jousilla saattaa olla. Mutta kyllä esimerkiksi Shostakovitsh osasi aika vikkelää tekstiä meille kirjoittaa, ja Bartokin kanssa saa myös kopissa miettiä, että miten tämä touhu tapahtuu...

Entä aikamme musiikissa?

– No siellä on, huh-huh! Se lähtee siitä, että ensin mietitään mitä säveltäjä on mahtanut tarkoittaa; siis jo ihan notaatiosta, ja sitten mietitään keinoja, miten saataisiin jotenkin edes sinne päin soitettua, että miellyttäisiin säveltäjää. Valitettavasti säveltäjät eivät aina tiedä, mitä he stemmaan kirjoittavat, mutta tämä on kyllä nykyisin muuttumassa. Uuden polven säveltäjät kyllä hyvinkin tietävät.

Minulle tulee usein mieleen, että prosessi on enemmänkin matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan puolelta. Tulos on jotenkin sellainen abstraktio, että niin voidaan kyllä ajatella, mutta voidaanko se soittaa, jää toissijaiseksi.

– En ymmärrä mikä into säveltäjillä on koettaa keksiä uutta, joka on vaikka minkälaista "raapimista" – mitä hyvänsä, jota pitää keksiä. Usein tuntuu uuden teoksen edessä siltä, että pitää unohtaa kaikki mitä on opiskeluaikana soittamisesta oppinut. Mutta niin kuin jo

sanoin, niin on nykysäveltäjien joukossa tosi hyviäkin tekijöitä. Esimerkiksi Jouni Kaipaista arvostan erityisen korkealle: tekee hienoa musiikkia, joka saa tällaisen vähän vanhemman syntymään aina välillä.

Millainen suhde Oulu Sinfoni-alla on nykymusiikkiin?

– Se vaihtelee. Välillä oli sellaista oloa, että meillä tehdään uutta musiikkia eniten Suomessa, ja ihan vain sen "uuden" vuoksi. Mutta nyt tilanne on rauhoittunut, ja säännöllisin väliajoin soitetaan uutta, balanssi on hyvä. Orkesterin ilmapiiri on hyvä siinä – ja on muutenkin kyllä. Orkesterissa on paljon oululaisia; täältä lähteneitä, jotka ovat palanneet tai jääneet tänne töihin. Hyvin monet muusikot ovat tunteneet toisensa jo lapsuudesta.

Teillä on nimikkosäveltäjänä Olli Kortekangas.

– Kyllä. Idea on mielestäni hyvä, kunhan ei jämähdetä uuden musiikin suhteen yhden nimen ympärille.

Soitatte myös Oulun alueopperan tuotannoissa, eikö niin?

– Meillä on ihan oopperansoittovelvollisuus, ja on ihan hyvä että se on. Alueoopperoita tarvitaan kyllä.

Teatterikin täällä aina välillä musiikaalin polkaisee pystyyn, esimerkiksi nyt on ihan kotimainen kantaesitys aloittanut maaliskuussa. Onko sinulla teatterimusisointia allakassa?

– Ei, täällä on sen verran paljon muusikoita kaupungissa, että sinne saadaan eri miehet. En oikeastaan kerkeäisikään, sillä täällä soitetaan myös kamarimusiikkia säännöllisesti eri kokoonpanoissa – Sinfonian puitteissa ja muutenkin. Ja aina lähden kun pyydetään, en osaa kieltäytyä! Soittaminen ON mukavaa, enkä muuta osaa tehdä. Ja nyt olen mukana puhallinorkesteritoiminnassa, aloitin toisena johtajana siinä ympyrässä pari vuotta sitten. Koko touhussa on mukana noin kaksi sataa lasta, ja

siinä on neljä eri tason orkesteria. Yhteistyötä tehdään seurakunnan, konservatorion ja ammattikorkeakoulun kanssa. Olen myös aina opettanut, ihan säännöllisesti. Olen sekä konservatoriossa että ammattikorkeakoulussa, ja kesäisin ohjelmaan on kuulunut jo reilusti yli kymmenen vuotta Kälviän leiri.

Mikä sinua opettamisessa kiehtoo?

– En minä tiedä (nauraa)! Olen sillä lailla ajatellut, että kun minulla on aina ollut mukavat ja hyvät opettajat, jotka pyrkivät auttamaan minua kaikilla mahdollisilla konsteilla, niin miksei sitä panisi kiertämään? Jos joku minun neuvoistani ja ideoistani hyötyy, niin kiertoon vaan!

Mainitsemissasi laitoksissa on varmaan enemmänkin tätä opetustyön synergiaa?

– Kyllä. Niin kauan kuin muistan, ainakin puhaltajat ovat huolehtineet aika pitkälti näissä laitoksissa opettamisesta. Toki siellä on myös päätoimisia opettajia. Orkesterisoittajat ovat enemmän ajan hermolla, kun soittavat ja esiintyvät itse säännöllisesti, ja se vaikuttaa heidän opetusfilosofiaansa. Helposti käy niin, että pelkästään siellä kopissa työskentelemällä unohtuu joitain asioita.

Näkemyksen suunta

Onko sinulla aikaa harrastaa muuta?

– Kalastaminen, ja nimenomaan perhokalastaminen, on minun juttuni. Olen aika aktiivinen koko siinä harrastamisessa, avustan alan lehdessä ja niin edelleen. Kalastanut olen aina, mutta perhoon hurahdin 80-luvun lopulla.

Olet myös paikallisosaston toiminnassa mukana.

– En enää muista kuinka kauan olen ollut! Oulu on tyypillinen paikka, jossa osasto nivoutuu ison työpaikan ympärille.

Onko sinun pitkällä kokemuksella osaston rooli muuttunut?

– Ehkä jonkin verran on. Vastuuta on siirtynyt enemmän paikalliselle tasolle, esimerkiksi sopimisen suhteen. Yhteiskunta on sen verran muuttunut, että

perinteistä ay-linjaa ei samalla lailla kaikin osin ole. Tavallinen työntekijä ei välttämättä näe ay-toiminnan tärkeyttä, vaikka se juuri viime kädessä pitää työntekijän puolta. Kun paikallisesti voidaan tehdä aika vapain käsin, luulen että osaston merkitys tulee jatkossa entistä tärkeämmäksi, ja varsinkin luottamusmiehen tiedot ja taidot. Mutta kyllähän se aika pitkälle on sitä samaa touhua.

Itse näen paikallisosaston merkityksen kahdenpuolisena. Se on tiedon välitystä liiton hallituksen ja toimiston taholta kentälle, mutta myös toisin päin. Ja mikä tärkeintä, paikallisosaston hommissa oppii alan asioista ja saa valmiuksia siirtyä muihin tehtäviin – liiton valtuustoon ja hallitukseen, sekä myös muihin asiantuntija- ja luottamustehtäviin, joissa muusikon ja musiikin asioita käsitellään. Eivätpä muusikoiden asioita juuri muut hoida.

– On monia asioita, joita on Helsingistä käsin mahdotonta hoitaa. Mutta minun on kyllä sanottava, että jollain tavalla minulle on aina ollut lähes sama mitä tästä työstä maksetaan – kunhan pääsee soittamaan. Että siinä mielessä olen ollut aika huono ay-ihminen! (nauraa)

Olet vähän niin kuin taiteilija? (lisää naurua)

– En, en minä varmaan taiteilija ole...

Oletko miettinyt mitä musiikki sinulle merkitsee?

– Minulle henkilökohtaisesti soittaminen on keino purkautua. Olen huono puhumaan, vaikka hetkellisestä pahasta olostani, tai ilostakin. Soittaminen on väline siihen asiaan. Se on minun arkeni. Jos joku asia esimerkiksi alkaa kovasti tynpiä, niin lähden harjoittelemaan. Soittaessa asiat painuvat uomaansa. Psykiatri varmaan kehottaisi menemään puhumaan johonkin ryhmään, mutta se ei ole minun konstini.

Olen paljon miettinyt tätä, että missä kulkee luovuuden ja ammattitaidon raja. Koulutuksessa kun on yhtäältä ammattitaito ja ammattioppilaitos, mutta toisaalta taiteilija ja taideop-

pilaitos, ja näiden ikuinen konflikti. Kun soittaa 60–100 henkilön kanssa orkesterityössä, jossa on ensinnäkin säveltäjä ja hänen enemmän tai vähemmän tarkat merkintänsä ja toiseksi kapellimestari vielä välissä, niin jääkö siinä tilaa muusikolle sen “oman” tuomiselle? Vai onko vedettävä sillä asenteella, että “mulla kun on tää kohtuullinen ammattitaito, niin vedän niinku noi sanoo, ja se on aika hyvä juttu”?

– Toiset kaput jättävät enemmän tilaa muusikoille, ja toiset taas haluavat ohjata hirveän selkeästi sitä, mitä muusikon pitää tehdä. Jälkimmäisestä en kauheasti pidä. Siitä lähtee se elävyyden helposti pois, ja lopputulos on aika matemaattista.

Eräs suuresti arvostamani kapu on sanonut kuitenkin, että hänen ainoa tehtävänsä on saada säveltäjän näkemys esiin. Mikä siis on sen kapun näkemys, ja mitä tekemistä orkan poikien näkemyksellä sitten enää on? Orkesterimuusikko on myös saanut koulutuksensa myötä aivan varmasti käsityksen omilta opettajiltaan siitä, miten soitetaan Haydnia, miten Rahmaninovia. Missä se soiva lopputulos lopulta menee?

– Jotenkin haluan kaikki tällaiset perinteet heittää nurkkaan, koska olemme aina ihmisiä, jotka soitamme esityksen. Jos siinä pyritään johonkin absoluuttiseen totuuteen, niin silloinhan riittäisi yksi orkesteri. Sellainen ei hetkauta minua mihinkään suuntaan. Tietenkin säännöt joissain rajoissa menevät, mutta en pidä pilkun viilaamisesta. Hyvät kapellimestarit osaavat jättää soittajan luovuudelle tilaa. Toki täytyy orkestereissa tiettyyn homogeneisyyteen pyrkiä, että oltaisiin niin kuin samalla kartalla, samantyyppisesti.

Saavatko eri kaput Oulun orkesterin soittamaan eri tavalla?

– (tauko) Joo. Toki joka orkesterilla on oma tapansa lähestyä jotain musiikkityyliä. Kyllä toiset saavat orkesterin soittamaan herkemmin tai rajummin. Ehkä se on kapulla käsissään, ja

niistä lähtevässä informaatiossa. Olen minä joskus ihan eri mieltä kuin mitä kapu haluaa. Silloin koetetaan vain tarjota sievästi sitä omaa näkemystä, mutta jos se ei kelpaa, sitten muusikko vaihtaa tapaa, ja yritetään luovia joku yhteinen linja. Mutta joitain kapellimestareita ei voi koskaan miellyttää; ei vaikka mitä tekisi.

Mennäänkö koskaan siihen asti, että se on sama mitä siellä korokkeella hoidetaan; orkesteri soittaa niin kuin soittaa?

– Valitettavasti joskus on näin. Kyllä ensimmäinen kymmenen minuuttia ensimmäisissä harjoituksissa näyttää, että tulee ko siitä viikosta mitään.

Orkesteri on käyntikortti

Miten volyymitilanne on teillä päin hallussa?

– Säännöllisesti käydään mittailmassa. Kyllä minä siinä ihan kuumimmalla paikalla istun, mutta ei ole vielä ollut ongelmia. En voi tulppia soittaessa käyttää, mutta en osaa kuitenkaan huomisesta huolehtia. Sali meillä on hyvä, varmaan parhaita maassa.

Millainen on “viihdepuolen” osuus ohjelmistossanne?

– Ammattilaisten kanssa orkesteri tekee erittäin mielellään viihdettä. Sovitusmaailma on kaikista suurin probleema, hyviä sovittajia tuollaiselle kokoonpanolle ei montakaan maassa ole. Aika tasaiseen tahtiin me viihdepläjäyksiä tehdään, ja myös lastenmusiikkia. Mutta olisi tilausta tehdä enemmänkin, ja varmaan koko maassa. Liian pitkään meni niin, että lastenkonsertti oli [Prokofjevin] Pekka ja susi.

Minkälaisen merkityksen näet kaupunginorkesterilla olevan paikkakunnalle?

– Mielelläni näkisin sen yhtenä Oulun kaupungin käyntikorttina muualle Suomeen, ja myös muualle Skandinaviaan ja Eurooppaankin.

Onko sellaista pyrkimystä?

– Kyllä on. Orkesteri oikeastaan heräsi pitkästä talviunesta tuossa 90-luvun kuluessa, ja nyt tällä vuosikymmenellä vielä entistä enemmän. On ymmärretty,

“Olen huono puhumaan, vaikka hetkellisestä pahasta olost, tai illostakin. Soittaminen on väline siihen asiaan.”

ettei riitä kun tuolla keskenämme soitamme ja on kivaa olla yhdessä; pitää tulla myös ulospäin.

Ovatko suhteet kaupunkiin hyvät?

– Joo, ja varsinkin on kehuttava uutta intendenttiämme Samu Forsblomia, joka on alkanut hoitaa esimerkiksi suhdetoimintaa oikein hyvin. Olemme aika laajan alueen orkesteri, ja kaupunkihan kasvaa todella nopeasti tällä hetkellä. Yleisörakenteemme on muuttunut selvästi, esimerkiksi ulkomaalaisten osuus näkyy ja kuuluu.

Onko toiveita?

– Aina sitä odottaa henkilövaihdoksissa, että saataisiin nuoria, hyviä soittajia orkesteriin. Toistaiseksi on mennyt hyvin. Jotain kyllä pitäisi muuttaa, jotta saataisiin enemmän orkesterimuuksikoita hakemaan...

Onko se edelleen koulutuksen ongelma?

– Taitaa se olla. Koesoitossa vedetään kyllä ne pakolliset ihan viimeisen päälle, mutta orkesteristemmoissa ei useinkaan ole mitään hajua siitä, mitä ollaan tekemässä ja mihin

ollaan tulossa.

Tapiola Sinfoniettan Meri Englund sanoi Muusikko-lehden haastattelussa ihan suoraan, ettei hän nähty ainoatakaan orkesteristemmaa tunneillaan, eikä orkesterisoittoon puututu muutenkaan mitenkään...

– Kun se kuitenkin on niin eri asia kuin solistityö. Onhan koesoitto sikäli hölmö tilanne, kun ne stemmat soitetaan siellä yksin, mutta kyllä siinä pitäisi olla tajua kokonaisuudesta, sointineen. Ratkaisee myös paljon, mitä vakanssia haetaan. Soittajan paikka on ihan eri kuin äänenjohtajan paikka. Äänenjohtajilla on vastuuta paljon muustakin kuin omasta stemmastaan, ja sopeutumiskykyä vaaditaan muutenkin.

Ammatillisten taitojen lisäksi pitää olla sosiaalisia taitoja. Nuorilla soittajilla on usein “salattu tieto” hallussaan, ja he keksivät pyörän aina uudelleen. Toisaalta on vanhemmilakin ongelmansa: esimerkiksi, että “tää on aina tehty näin, ja tehdään muuten jatkossakin näin”. Kuitenkin samaan päämäärään pyritään.